

Κοινωνική Εργασία και Νέες Τεχνολογίες & Τεχνητή Νοημοσύνη

Κυριακή, 8 Μαρτίου 2026

**ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ** | **DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE**

Το ψηφιακό χάσμα και η κοινωνική δικαιοσύνη

Πώς η τεχνολογία μπορεί να αναπαράγει ή να μειώσει τις ανισότητες.

Πρόσβαση, δεξιότητες και συμπερίληψη.

Σκέψεις;

Η Επίδραση της Τεχνητής Νοημοσύνης στην Κοινωνική Εργασία

Εκπαίδευση

Η συνεχής επιμόρφωση είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική χρήση της ΤΝ

Νέες Ευκαιρίες

Η ΤΝ μπορεί να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την προσέγγιση των κοινωνικών λειτουργιών

Υπεύθυνη Υιοθέτηση

Η χρήση της ΤΝ πρέπει να γίνεται με ηθική και υπεύθυνη προσέγγιση

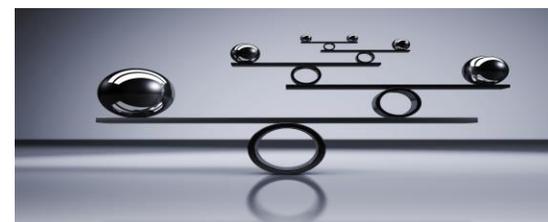

Προκλήσεις

Η υιοθέτηση της ΤΝ εγείρει ηθικά ζητήματα και απαιτεί προσαρμογή

Προετοιμασία

Οι κοινωνικοί λειτουργοί πρέπει να προσαρμοστούν στις αλλαγές

Γιατί είναι σημαντικό αυτό το θέμα για την Κοινωνική Εργασία;

- Η τεχνολογία δεν είναι ουδέτερη. Είναι ένας καταλύτης της υγείας και της ευημερίας (social determinant).
- Η κοινωνική εργασία του 21ου αιώνα καλείται να παρέμβει όχι μόνο στον αναλογικό, αλλά και στον ψηφιακό κόσμο.

Κεντρικό Ερώτημα: Η τεχνολογία λειτουργεί ως «ανεγκυστήρας» κοινωνικής κινητικότητας ή ως «τείχος» που αναπαράγει αποκλεισμούς;

"Η τεχνολογία είναι ένα εργαλείο - πανίσχυρο - αλλά η αποτελεσματικότητά της εξαρτάται από τα χέρια που την κρατούν και τα συστήματα που την υποστηρίζουν"

Τι είναι το Ψηφιακό Χάσμα; (Μοντέλο Τριών Επιπέδων)

Το ψηφιακό χάσμα εξελίσσεται. Δεν είναι μόνο θέμα "σύνδεσης".

1ο Επίπεδο (Πρόσβαση): Η φυσική δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο και κατοχής συσκευών. *Παρά τις προόδους, 2.6 δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως παραμένουν εκτός σύνδεσης*

2ο Επίπεδο (Δεξιότητες): Η ικανότητα χρήσης της τεχνολογίας. Δεν αρκεί να έχεις συσκευή. Χρειάζονται ψηφιακές δεξιότητες, κριτική σκέψη και αυτοπεποίθηση .

3ο Επίπεδο (Αποτελέσματα): Η ικανότητα να μετατρέπεις τη χρήση σε κοινωνικά και οικονομικά οφέλη (π.χ. εύρεση εργασίας, πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευση)

Ενισχυμένη Κοινωνική Εργασία μέσω Τεχνολογίας

Πρόσβαση σε Πόρους

Παρέχει πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες και υποστήριξη

Επικοινωνία

Διευκολύνει την αλληλεπίδραση με πελάτες και επαγγελματίες

Ψηφιακές Πλατφόρμες

Παρέχει εργαλεία για παρακολούθηση περιπτώσεων και συνεργασία

Καταγραφή Δεδομένων

Επιτρέπει την αποτελεσματική διαχείριση πληροφοριών πελατών

Ανάλυση Πληροφοριών

Βοηθά στην κατανόηση των αναγκών των πελατών

Πώς η Τεχνολογία Αναπαράγει ή Ενισχύει τις Ανισότητες

- ✓ Αλγοριθμική Προκατάληψη (Bias): Αλγόριθμοι που εκπαιδεύονται σε ιστορικά δεδομένα αναπαράγουν διακρίσεις.

Παράδειγμα: Συστήματα πρόσληψης προσωπικού που αποκλείουν γυναίκες ή αλγόριθμοι πρόγνωσης εγκληματικότητας που στοχοποιούν μειονότητες .

- ✓ Ανισότητα Δεδομένων (Data Inequality): Η γνώση που παράγεται στον Παγκόσμιο Νότο υπο εκπροσωπείται, οδηγώντας σε τεχνολογίες που δεν ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες .

- ✓ Συγκέντρωση Εξουσίας: Λίγες μεγάλες πλατφόρμες ελέγχουν την ψηφιακή οικονομία, λειτουργώντας με όρους "ψηφιακής φεουδαρχίας" .

- ✓ Εργασιακή Ανασφάλεια: Η αυτοματοποίηση απειλεί θέσεις εργασίας, ειδικά σε χώρες χαμηλού εισοδήματος, όπου η πλειοψηφία των εργαζομένων δεν χρησιμοποιεί υπολογιστή στην εργασία της

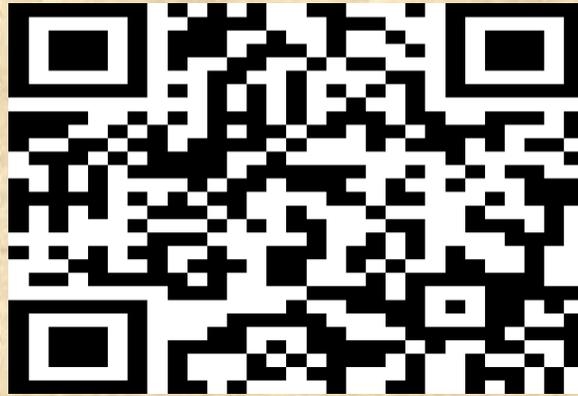
Πώς η Τεχνολογία Μπορεί να Μειώσει τις Ανισότητες

📖 Παράκαμψη Θεσμικών Εμποδίων: Σε χώρες με γραφειοκρατία ή αδύναμους θεσμούς, το κινητό τηλέφωνο γίνεται η πρώτη πύλη πρόσβασης στην οικονομία (π.χ. mobile banking, πλατφόρμες e-shop) .

📖 Ενδυνάμωση μέσω της Πληροφορίας: Πρόσβαση στην εκπαίδευση (π.χ. MOOCs) και στην πληροφόρηση για ευάλωτες ομάδες (π.χ. πρόβλεψη φυσικών καταστροφών).

📖 Φωνή και Ορατότητα: Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δίνουν τη δυνατότητα σε περιθωριοποιημένες κοινότητες να ακουστούν και να οργανωθούν (π.χ. κινήματα για την κλιματική δικαιοσύνη).

📖 Προσαρμοσμένες Λύσεις: Τεχνολογίες σχεδιασμένες με και για την κοινότητα (π.χ. δράσεις από φοιτητές στην Ευρώπη)

<https://app.sli.do/event/ir9QTPfj2LW4vPjtA9Dvhc>

Μελέτη Περίπτωσης 1 - Ο Αλγόριθμος που «Αποκλείει....»

- Σενάριο: Μια υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας υιοθετεί ένα αλγοριθμικό σύστημα για να εντοπίζει αυτόματα οικογένειες σε υψηλό κίνδυνο παραμέλησης παιδιών.

Πρόβλημα:

Το σύστημα εκπαιδεύτηκε σε ιστορικά δεδομένα. Λόγω προηγούμενων διακρίσεων, οι γειτονιές με χαμηλό εισόδημα και μειονοτικό πληθυσμό είχαν δυσανάλογα υψηλά ποσοστά αναφορών. Ο αλγόριθμος "έμαθε" να συσχετίζει τη φτώχεια με την παραμέληση, ενισχύοντας την επιτήρηση και την ποινικοποίηση αυτών των οικογενειών, αντί να προσφέρει υποστήριξη

Ερώτημα για Συζήτηση:

- Πώς θα μπορούσε η οπτική της κοινωνικής εργασίας (άτομο-στο-περιβάλλον) να εντοπίσει και να διορθώσει αυτή την προκατάληψη

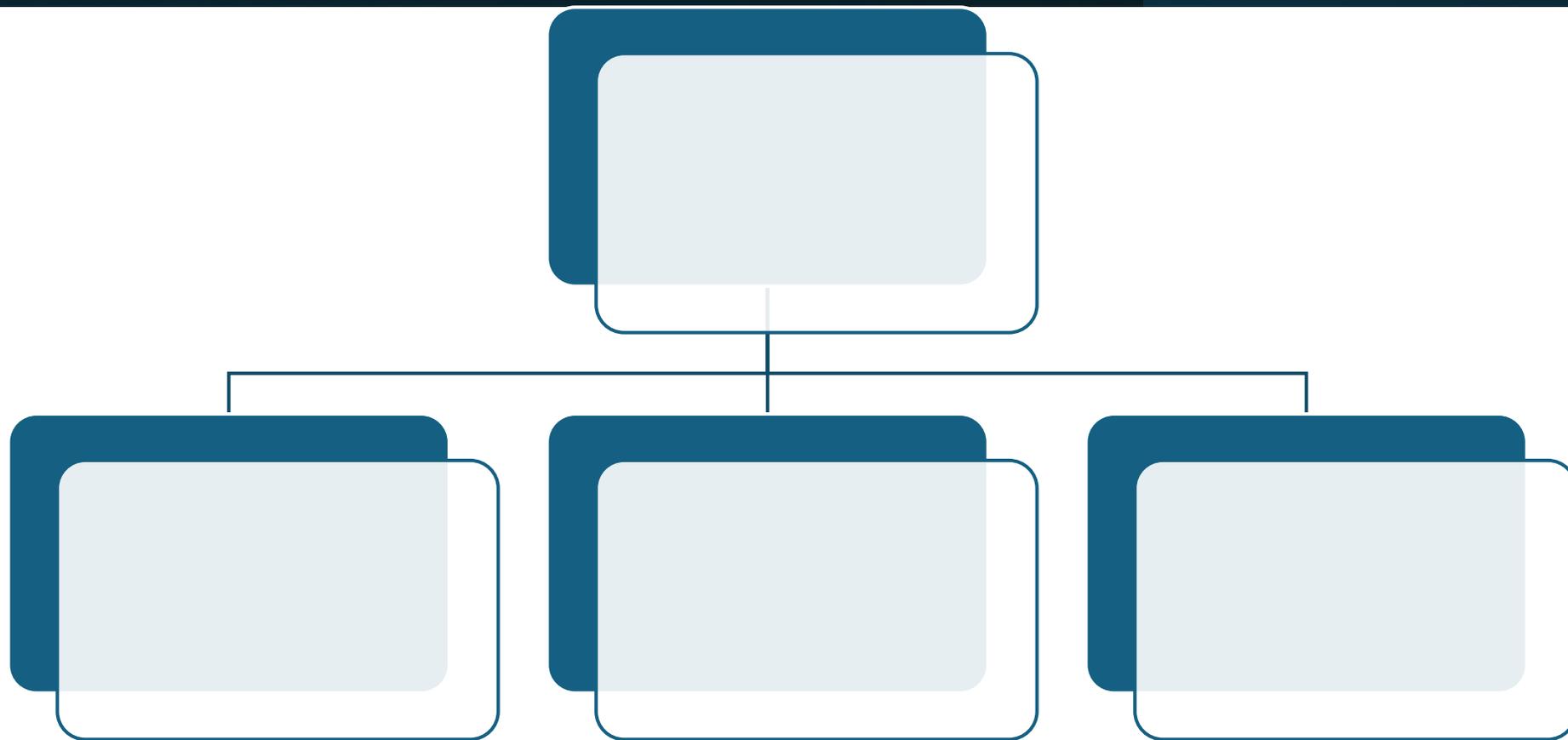
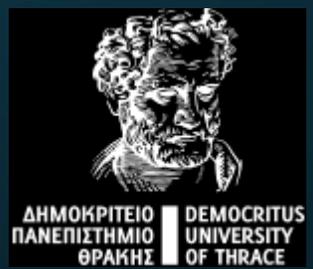

Ο Ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στην Ψηφιακή Εποχή

- Ο κοινωνικός λειτουργός καλείται να γίνει:
- Εκπαιδευτής: Ενισχύει τις ψηφιακές δεξιότητες ευάλωτων ομάδων.
- Συνήγορος (Advocate): Πιέζει για πολιτικές καθολικής και προσιτής πρόσβασης και για αλγοριθμική διαφάνεια .
- Διερμηνέας: Βοηθά τους εξυπηρετούμενους να κατανοήσουν περίπλοκα ψηφιακά συστήματα (π.χ. αιτήσεις για επιδόματα, ηλεκτρονικές ραντεβού).
- Επόπτης Ηθικής: Συμμετέχει στο σχεδιασμό υπηρεσιών τεχνολογίας για να διασφαλίσει ότι σέβονται την αξιοπρέπεια, την αυτοδιάθεση και την πολιτισμική ιδιαιτερότητα του ατόμου .
- Ερευνητής: Τεκμηριώνει πώς η τεχνολογία επηρεάζει την ευημερία.

Συμπερασματικά

- ✓ Το ψηφιακό χάσμα είναι ένα σύνθετο, πολυεπίπεδο φαινόμενο που αφορά την **κοινωνική δικαιοσύνη**.
- ✓ Η τεχνολογία δεν είναι ούτε πανάκεια ούτε καταστροφή. Είναι ένα πεδίο κοινωνικής διαμάχης, όπου οι ανισότητες είτε **αναπαράγονται** είτε **μειώνονται** ανάλογα με τις πολιτικές και τις πρακτικές που εφαρμόζουμε.
- ✓ Για την κοινωνική εργασία, η ψηφιακή συμπερίληψη δεν είναι προαιρετική εξειδίκευση, αλλά **αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης δεοντολογίας και πρακτικής**.

Συζήτηση - Ερωτήσεις

- ✓ Πώς μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας που ψηφιοποιούνται δεν αφήνουν πίσω τους πιο ευάλωτους;
- ✓ Ποια ευθύνη έχει το κράτος απέναντι στους πολίτες που δεν έχουν ψηφιακές δεξιότητες;
- ✓ Πώς μπορεί η εκπαίδευση στην κοινωνική εργασία να ενσωματώσει την ψηφιακή δεοντολογία;

- Liang, Y., Lei, J., Su, Z., & Du, Y. (2025). Digital Social Work: Expert Consensus on Definition, Significance, and Practice (2024). *Social Work and Management*, 25(1), 1-9.
- Jesa, B. I. (2023). *Digital social work with children and youth: A new challenge in professional practice* (Master's thesis). ISCTE. Available at: <http://hdl.handle.net/10071/29120>
- López-Peláez, A., Kalenda Vánrová, S., Gojová, A., Erro-Garcés, A., & Acebes Valentín, R. (2024). Digital social work. *International Social Work*. <https://doi.org/10.1177/00208728241267804>

- Για την Τεχνο-κοινωνική Εργασία (Techno-social Work):**

- (Ακαδημαϊκό έργο στο CORE). The High Impact of Low Tech in Social Work. Drawing on actor-network theory. Available at: <https://core.ac.uk/works/69824734/>

- Για την τεχνολογία και την κοινωνική δικαιοσύνη:**

- López Peláez, A., & Kirwan, G. (Επιμ.). (2023). *The Routledge International Handbook of Digital Social Work*. Routledge. (Ενότητα για την ηθική και την ψηφιακή ευαλωτότητα)

- Για εφαρμογές και εργαλεία:**

- Goldkind, L., Wolf, L., & Freddolino, P. P. (Επιμ.). (2019). *Digital Social Work: Tools for Practice with Individuals, Organizations, and Communities*. Oxford University Press.